

EXPUNERE

DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind cooperarea judiciară dintre România și Curtea Penală Internațională

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

La data de 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a ONU a adoptat Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid, prilej cu care a recunoscut că o curte penală internațională permanentă va fi tot mai necesară pentru a judeca unele infracțiuni, potrivit dreptului internațional și a însărcinat Comisia de Drept Internațional să studieze posibilitatea creării unei asemenea curți.

În perioada 15-17 iulie 1998, s-a desfășurat la Roma "Conferința diplomatică a plenipotențiarilor Națiunilor Unite asupra înființării unei curți penale internaționale".

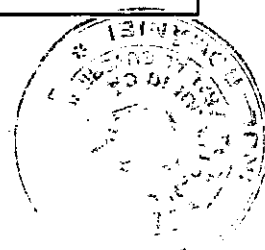
Curtea Penală Internațională este prima și singura curte penală internațională permanentă. Ea a fost creată prin Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, adoptat în 1998 și intrat în vigoare la 1 iulie 2002.

Curtea Penală Internațională este complementară jurisdicțiilor penale naționale în preambulul Statutului afirmându-se că cele mai grave crime care privesc ansamblul comunității internaționale nu pot rămâne nepedepsite și ca reprimarea lor trebuie să fie asigurată efectiv prin măsuri luate în cadrul național și prin întărirea cooperării internaționale.

România a semnat Statutul Curții Penale Internaționale la 7 iulie 1999 și l-a ratificat prin Legea 111/2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 211 din 28 martie 2002. Totodată, România a deținut două mandate în cadrul Biroului Adunării Statelor Părți (2005-2007 și 2008-2010) și exercită, în prezent, un al treilea mandat pentru perioada 2021-2023.

2. Schimbări preconizate

Legea de ratificare a Statutului de la Roma creează doar un cadru general pentru cooperarea cu Curtea Penală Internațională, definind autoritatea centrală și stabilind regimul lingvistic aplicabil.

În perspectiva în care, în cursul unei anchete, Curtea are nevoie de cooperarea autorităților române, este necesară crearea cadrului legislativ pentru primirea și soluționarea unor astfel de cereri. Proiectul de act normativ preia principalele forme de cooperare prevăzute de Statut, instituind procedura aplicabilă pentru soluționarea cererilor de cooperare judiciare prevăzute de acesta, precum și pentru orice altă formă de asistență permisă de legea română, menită a facilita ancheta și urmărirea penală a infracțiunilor de competența Curții.

A fost menținută soluția legislativă adoptată în legea de ratificare a Statutului de la Roma, prin desemnarea Ministerului Justiției ca autoritate centrală, elementul de noutate constând în reglementarea detaliată a atribuțiilor acestuia. Ministerul Justiției, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe, acționează pentru aducerea la îndeplinire a obligației generale a statului român de cooperare cu Curtea.

În ceea ce privește cererile formulate de către Curte pentru predarea unei persoane, în vederea urmăririi penale, judecării sau executării unei pedepse privative de libertate, sunt reglementate atât arestarea provizorie de urgență cât și cererea de predare propriu-zisă, forme de cooperare care urmează a fi de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție. Aceeași instanță va fi competentă și pentru soluționarea cererilor având ca obiect transferul temporar către Curte a unei persoane aflate în detenție pe teritoriul României, pentru identificare sau pentru a fi audiată ca martor.

Ministerul Justiției va avea competența de a se pronunța asupra cererilor de tranzit a unei persoane predate de către un alt stat membru la statut, în ipoteza în care transportul are loc prin mijloace terestre sau aeriene și în acest din urmă caz este necesară o aterizare pe teritoriul României.

Cu titlu general, în cazul altor cereri de cooperare formulate de către Curtea Penală Internațională, cele formulate de către procuror sunt de competența Parchetului de pe lângă Curtea de Apel competent în funcție de domiciliul persoanei sau localizarea bunului, iar cererile formulate de către Camera preliminară, Camera de primă instanță sau Camera de apel vor fi date spre soluționare Curții de Apel, a cărei competență teritorială va fi stabilită după aceleași criterii.

Proiectul de lege reglementează procedura de urmat în cazul în care Curtea Penală Internațională urmărește obținerea de probe (*lato sensu*), fiind ulterior incluse reglementări separate pentru audierea persoanelor, măsurile care au ca scop facilitarea înfățișării voluntare în fața Curții a persoanelor care au calitatea de martori sau experți, cercetările la fața locului (în special exhumarea și examinarea de cadavre îngropate în gropi comune), executarea de percheziții, transmiterea de dosare și documente, inclusiv dosare și documente oficiale.

În cazul infracțiunilor de genocid, crime de război și împotriva umanității trebuie acordată o atenție specială victimelor, asigurării sprijinului legal, moral și material. În acest scop, un prim pas, esențial, este asigurarea unei protecții eficiente, împotriva oricăror persoane care ar putea recurge la intimidare, amenințare sau chiar agresiune

fizică împotriva victimelor, cu deosebire în cazurile în care acestea urmează să și dea declarații în fața Curții. În acest sens, este necesară prevederea în legea de cooperare a unui mecanism care să acorde autorităților române abilitarea de a lua măsuri pentru protejarea victimelor aflate pe teritoriul României, la solicitarea Curții.

La cererea Curții, autoritățile române pot lua măsuri pentru indisponibilizarea unor bunuri, atât cele care reprezintă mijloace de probă, cât și a bunurilor care constituie produsul infracțiunilor, a activelor și instrumentelor care au legătură cu infracțiunile, în scopul confiscării eventuale a acestora.

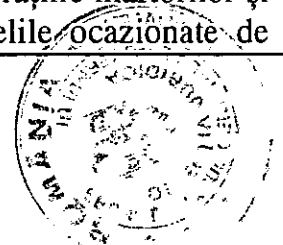
În spiritul asigurării unei cooperări depline cu Curtea Penală Internațională, proiectul de lege instituie norme care permit autorităților române să ia măsuri pentru a sprijini Curtea în demersurile de punere în executare a măsurii confiscării sau a pedepsei-amenzii.

În aplicarea Statutului de la Roma, este obligația fiecărui stat să supună jurisdicției sale penale persoanele vinovate de genocid, crime de război și crime împotriva umanității. Cu toate acestea, potrivit art. 14 din Statut, orice stat poate deferi procurorului o cauză în care au fost comise una sau mai multe infracțiuni care sunt de competența Curții, solicitând procurorului demararea unei anchete. În acest context, a fost reglementată procedura legală pentru situația în care o autoritate judiciară română decide să uzeze de procedura prevăzută la art. 14 din Statut.

Proiectul de act normativ urmează să creeze condițiile pentru continuarea și consolidarea cooperării dintre România și Curtea Penală Internațională, în vederea reprimării infracțiunilor de competența Curții.

În legătură cu prevederile din actul normativ, care reglementează limitele cooperării judiciare cu Curtea Penală Internațională, o solicitare putând fi refuzată doar dacă executarea acesteia ar aduce atingere securității naționale, a fost reglementată protecția informațiilor privind securitatea națională. Totodată, actul normativ prevede un rol activ al Ministerului Justiției, pentru asigurarea unui echilibru între obligația de cooperare cu Curtea și necesitatea protejării securității naționale, sens în care Ministerul Justiției va întreprinde demersuri pentru identificarea unei soluții rezonabile, prin consultări cu procurorul, apărarea, Camera preliminară sau Camera de primă instanță. În cazul în care, în pofida tuturor eforturilor, nu există nici mijloace nici condiții care să permită autorităților române să comunice sau să divulge informații sau documente fără a aduce atingere intereselor de securitate națională, Ministerul Justiției va informa în mod corespunzător procurorul sau Curtea, indicând motivele care au condus la această concluzie, dacă însăși expunerea motivelor nu aduce în mod necesar atingere intereselor de securitate națională.

Ca regulă, cheltuielile ocazionate de executarea unei cereri reglementate de prezenta lege sunt suportate, de regulă, de către statul român. Pe cale de excepție, sunt în sarcina Curții următoarele categorii de cheltuieli: indemnizațiile și remunerațiile martorilor și experților, precum și cheltuielile de călătorie și cazare, cheltuielile ocazionate de

remiterea obiectelor și probelor, cheltuielile ocazionate de transferul persoanelor, precum și alte cheltuieli considerate extraordinare de autoritățile române. Criteriile în funcție de care o cheltuială efectuată de către autoritățile române ar putea fi apreciată ca extraordinară sunt mijloacele umane și tehnice necesare pentru executarea cererii.

În privința imunităților, trebuie reamintite dispozițiile art. 27 alin. (2) din Statut, potrivit cărora imunitățile care pot fi atașate unei calități oficiale a unei persoane, potrivit dreptului intern sau internațional, nu pot împiedica Curtea să-și exercite competența juridică asupra unei asemenea persoane.

Potrivit dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 159/1998 privind cooperarea autorităților române cu Tribunalul Internațional pentru urmărirea persoanelor presupuse a fi responsabile de grave violări ale dreptului internațional umanitar, comise pe teritoriul fostei Iugoslavii începând cu anul 1991, respectivul act normativ se aplică până la încetarea activității Tribunalului Internațional. Or, Tribunalul Internațional pentru fosta Iugoslavie, înființat prin Rezoluția nr. 827/1993 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite și-a încetat mandatul, iar atribuțiile sale sunt continuate de către Mecanismul internațional rezidual al Organizației Națiunilor Unite pentru tribunalele penale internaționale, înființat prin Rezoluția nr. 1966/2010 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. De asemenea, prin rezoluția 1664 (2006) a Consiliului de Securitate al ONU a fost înființat Tribunalul special pentru Liban, ca urmare a acordului între ONU și Republica Liban.

În aceste condiții, prezentul proiect de lege urmează să se aplice și în ceea ce privește cooperarea cu tribunalele penale internaționale ad-hoc și organisme similare înființate prin Rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU. Orice altă dispoziție contrară își încetează efectele.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

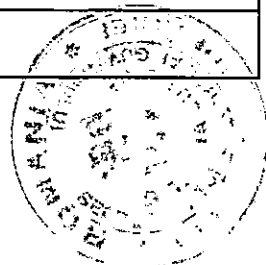
3. Impact social

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

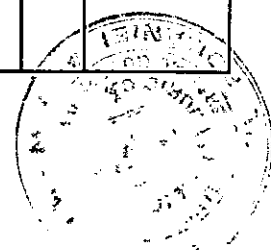

**Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)**

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						

5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
4. Evaluarea conformității:						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data publicării	Gradul de conformitate (se conformează / nu se conformează)		Comentarii			
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente						
6. Alte informații – Nu este cazul.						
Secțiunea a 6-a						
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate						
Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.						
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ						
Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.						
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative						

Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.	
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	
Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.	
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul prezentului act normativ a fost avizat de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 396/2021.	
6. Alte informații	
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
3. Alte informații – Nu este cazul.	
Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.	
2. Alte informații – Nu este cazul.	

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind cooperarea judiciară dintre România și Curtea Penală Internațională, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

~~PRIM-MINISTRU~~

~~FLORIN VASILE CÎTÎ~~

